Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej im. ks. Józefa Poniatowskiego w Bolechowicach na rok szkolny 2026/2027

1. Wstęp

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Istnieje realna potrzeba udzielania profesjonalnej pomocy w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego uczniom i ich rodzicom. System doradztwa zawodowego zapewnia i umożliwia uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, kwalifikacji i zainteresowań, posiadanych umiejętności. Wskazuje młodemu człowiekowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu. Uczeń powinien posiadać świadomość, ze jest autorem własnej kariery. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz podczas indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego lub innych specjalistów. Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów
- rodziców
- nauczycieli

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciele świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, pedagog, psycholog, doradca zawodowy oraz specjaliści zapraszani na zajęcia. Osobami odpowiedzialnymi za realizację WSDZ są: dyrektor szkoły i szkolny doradca zawodowy.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem , ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat.
- Na wybór zawodu składa się wiedza na temat : własnych predyspozycji i umiejętności, zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu zależnie od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności).
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny.
- WSDZ jest częścią planu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

Prowadzenie działań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego odbywa się na wszystkich szczeblach kształcenia:

- w przedszkolu – preorientacja zawodowa
- w klasach I - VI - orientacja zawodowa
- w klasach VI I- VIII - doradztwo zawodowe.

Obszary objęte działaniami:

- Poznanie siebie (samopoznanie)
- Świat zawodów i rynek pracy
- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
- Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

2. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej regulują:

Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).

Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).

Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703)

Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r., wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno - wychowawczej szkoły Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.).

Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

3. Cele orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Preorientacja zawodowa (przedszkole) - wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji. W oddziałach przedszkolnych doradztwo zawodowe jest realizowane na zajęciach edukacyjnych prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego.

Orientacja zawodowa, klasy I–VI - poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy

uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań, pasji.

Doradztwo zawodowe, klasy VII–VIII - przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

4. Metody i formy oddziaływań.

• Zajęcia indywidualne :
- konsultacje i porady
- diagnoza zainteresowań, mocnych stron, predyspozycji

• Zajęcia grupowe :
- metody aktywizujące: burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe, ..
- metody testowe: ankiety, kwestionariusze, testy,
- metody graficznego zapisy: plakaty, schemat skojarzeń,..
- metoda dramy: inscenizacje, odgrywanie ról,
- metody audiowizualne: filmy edukacyjne, prezentacje i programy multimedialne
- treningi umiejętności społecznych, komunikacji
- warsztaty rozwijające myślenie strategiczne, gry symulacyjne, zabawy,
- metody słowne: mini-wykład, pogadanki, debaty,
- projekty edukacyjne
- wycieczki zawodoznawcze
- spotkania z przedstawicielami zawodów
- udział w przedsięwzięciach lokalnych: festiwal zawodów, dni otwarte szkół ponadpodstawowych.

5. Zasoby materialne do realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym:

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego realizowane są w salach, w których znajduje się komputer z dostępem do Internetu, tablica multimedialna lub w pracowni komputerowej. Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.)
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.)
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka)

- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.) zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.)
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego

6. Sieć współpracy

- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Zabierzowie
- ORE
- MCDN
- Targi Edukacyjne
- Szkoły Ponadpodstawowe - Dni Otwarte
- Policja
- PSSE w Krakowie
- Lokalne zakłady pracy, placówki kulturalne
- Urząd Gminy Zabierzów

7. Podejmowane działania.

- skierowane do uczniów:

- diagnozowanie predyspozycji uczniów (zainteresowania, mocne słabe strony) przez wychowawców oraz pedagoga, nauczyciela realizującego zadania doradcy zawodowego
- zajęcia służące określeniu predyspozycji psycho - edukacyjnych, doskonalące umiejętności komunikacyjne i interpersonalne podczas godzin z wychowawcą oraz zajęć doraźnych z pedagogiem
- zajęcia przygotowujące uczniów do planowania ścieżki kariery zawodowej z doradcą zawodowym
- stworzenie i udostępnienie uczniom, rodzicom i nauczycielom bazy informacyjnej szkół ponadpodstawowych przez wychowawców klas i pedagoga
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów przez wychowawców klas i pedagoga
- propagowanie idei wolontariatu poprzez wolontariat szkolny i jego opiekunów
- udział w organizowanych dniach otwartych, targach edukacyjnych itp., inicjowane przez wychowawców przy pomocy rodziców uczniów
- przeprowadzanie rozmów indywidualnych z uczniami i rodzicami, przez doradcę zawodowego oraz wychowawców w trakcie dni otwartych szkoły,

- współpraca z poradniami i innymi instytucjami, w miarę potrzeb, inicjowana przez wychowawców klas oraz pedagoga

- skierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego
- prowadzenie lekcji otwartych
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego
  wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego

- skierowane do rodziców:

- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów
- informowanie o targach edukacyjnych
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik)
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym

Podstawą działania jest Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, który wskazuje na kluczowe zagadnienia oraz propozycje działań dostosowanych do potrzeb uczniów, szkoły i środowiska lokalnego.

8. Spodziewane efekty.

Sprawnie funkcjonujący WSDZ dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego daje efekt synergii. WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno- wychowawczymi w szkole. Spodziewane efekty dla:

Uczniów:

- pozytywna motywacja do nauki i pracy,
- pozytywny stosunek do pracy
- przygotowanie do pełnienia różnych ról społecznych.
- nabycie umiejętności realnej oceny siebie, znajomość swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań, stanu zdrowia, predyspozycji do wykonywania zawodu;
- znajomość czynników niezbędnych do podjęcia trafnej decyzji o wyborze zawodu: wiedza o zawodach, preferencjach zawodowych, rynku pracy;
- rozeznanie w strukturze szkolnictwa;
- znajomość kryteriów przyjęć do szkół ponadgimnazjalnych, ofert szkół

ponadpodstawowych
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.

Rodziców:
- zaangażowanie i przygotowanie do pełnienia roli doradców zawodowych,
- wiedza gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi,
- znajomość ofert szkół gimnazjalnych i zasady rekrutacji.

Nauczycieli:
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- rozwijają zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia uczniów,
- wspierają rodziców w procesie doradczym,
- angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze szkoły,
- znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady rekrutacji

Szkoły:
- utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz systematyczne jej aktualizowanie.
- lepsze wyniki edukacyjne uczniów.
- zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Środowiska lokalnego:
- zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową.
- promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

8. Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego opiera się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań poprzez: obserwację, rozmowy z rodzicami, rozmowy z uczniami, analizę efektów pracy, analizę dokumentacji.